

ÖDLEK

Birkaç gün önce, evde çocuklarıma ders veren öğretmen hanımı çalışma odama çağırmıştım. “Otur Julia Vassilyevna!” dedim, “Aramızdaki hesabı kapatalım. Her ne kadar şu anda paraya ihtiyacın varsa da merasimdeki bekler gibi bekleyeceğini ve bir türlü kendiliğinden gelip istemeyeceğini biliyorum. Neyse, gelelim hesabımıza: Ayda otuz rubleye anlaşmıştık...”

“Kırk!”

“Hayır, otuz. Not etmişim, çok iyi aklımda. Hem ben öğretmenlere her zaman ayda otuz ruble öderim. Bu duruma göre, sen buraya geleli iki ay oluyor, dolayısıyla...”

“iki ay beş gün.”

“Tam tamamına iki ay. İşe başladığın günü özellikle not etmişim. Bu demektir ki altmış ruble kazanmışsın. Fakat sen iki aydan pazar günlerini çık... Biliyorsun ki pazarları Kolya’ya bir şey öğretmedin, sadece beraber yürüyüşlere çıktınız. Ve üç tatil gününü...”

Julia Vassilyevna, kızgınlıktan kıpkırmızı kesildi ve öfkeden entarisine iki eliyle sıkı sıkıya yapıştı. Fakat hepsi bu kadar, tek bir çıt dahi çıkarmadı.

“Dokuz pazar, üç tatil günü yani 12 rubleyi çık. Dört gün Kolya hastaydı; dolayısıyla ders falan vermedin, zaten o sıralarda Vanya’yla uğraşıyordun. Üç gün de bir diş ağrısı yüzünden çalışmamıştın ve karım sana öğleden sonraları istirahat etmen için izin vermişti. On iki, yedi daha; on dokuz. Altmıştan çıkar. Ne kalır?., hımm... Kırk bir ruble. Tamam mı?”

Julia Vassilyevna’nın sol gözü kızarmış, yaşla dolmaya başlamıştı bile. Çenesi hafifçe titriyordu... Sinirli sinirli öksürdü, burnunu hızla sildi. Fakat hepsi bu kadar, tek bir çıt yok...

“Yılbaşı’na yakın bir gün, bir çay bardağı ve bir de tabak kırmıştın. Bunlar için de iki ruble çıkar. Çay bardağı dededen kalma antika olduğu için iki rubleden çok daha fazla ederdi ama neyse boş ver. İşin sonunda ben ne zaman zararlı çıkmadım ki! İhmalkârlığın yüzünden Kolya bir gün ağaca tırmanmış ve ceketini yırtmıştı. Onun için de on ruble say. Gene senin dikkatsizliğin yüzünden hizmetçi kız, Vanya’nın ayakkabılarını çalmıştı. Evde bütün olup bitenleri dikkatle izlemen lazım. Sana bunun için para veriyoruz. Dolayısıyla beş ruble daha çık. Ocak ayının onunda sana on ruble vermişim...”

“Hayır, böyle bir şey yapmadınız.” diye Julia Vassilyevna zorla yutkunarak cevap verdi.

“Not etmişim. Yanlış olmama imkân yok.”

“Şey... Pekâlâ öyleyse.”

“Kırk birden yirmi yediyi çıkar; kalır sana on dört.”

Kızcağızın şimdi iki gözü birden gözyaşlarıyla dolmuştu. Küçücük şirin burnunun altında da ter damlacıkları belirmeye başlamıştı. Zavallı kız!

“Şimdiye kadar bana bir kere para verildi.” diye titreyen sesiyle konuştu: “Ve o da sizin karınızın tarafından. Hepsi üç ruble, fazla değil.”

“Sahi mi? Görüyor musun, ben onu not etmemişim! On dörtten üç daha çıkar... Kalır on bir. Al azizim, işte paran: üç, beş, dokuz, on, on bir. Tamam mı?”

On bir rublesini de avucuna koydum. Uzanıp aldı ve titreyen parmaklarıyla cebine sokuşturdu.

“Mersi!” diye boğuk bir sesle fısıldadı.

Aniden yerimden fırladım ve başladım odanın içinde bir aşağı bir yukarı gidip gidip gelmeye. Asabım son derece bozulmuş, kan tepeme çıkmıştı. Kızgın kızgın:

“Ne için bu, ‘Mersi?’” diye sordum.

“Verdiğiniz para için.”

“Hakkını yediğimi sen de bal gibi biliyorsun. Aman Yarabbi ne biçim insansın sen, görmüyor musun ki seni göz göre göre soydum! Daha ötesi var mı bunun, paranı çaldım! Ve sen hâlâ “mersi” diyorsun!”

“Bundan önce çalıştığım yerlerde hiç vermemişlerdi.”

“Hiç mi vermemişlerdi? Şaşmaya da lüzum yok ya! Bana gelince sana ufak bir şaka yaptım. Sırf ders olsun, öğrenesin diye insafsızca bu yolu seçtim...”

Merak etme, seksen rublenin hepsini de sana vereceğim! Al işte, hepsi şu zarfın içinde seni bekliyor... Fakat bir insanın bu kadar pısrık olabileceğine de hâlâ inanamıyorum! Niçin hakkını aramıyorsun?

Neden haksızlığa başkaldırmıyorsun?

Dünyada bu kadar yüreksiz, tabansız olmak, mümkün mü bu kadar ödlele olmak?”

Acı bir tebessüm dudaklarının kenarında kıvrıldı.

Yüzündeki ifade “mümkün” diyordu.

Kendisine zalim bir yoldan ufak bir ders verdiğim için özür diledim ve o hâlâ şaşkın şaşkın bakınırken eline seksen rubleyi sıkıştırdım. O yine her zamanki “mersi”siyle mırıldanır gibi üst üste defalarca teşekkür etti ve odadan çıktı.

Arkasından bakarken kendi kendime düşünüyordum:

“Şu dünyada zayıfları ezmek ne kadar kolay!”

ANTON ÇEHOV

Çeviri: Yılmaz Dikbaş

https://www.liseedebiyat.com/index.php?option=com_content&view=article&id=14156&catid=38&Itemid=7 (17 Nisan 2019)